

Lucky-scène in *Godot* bijvoorbeeld, de meester en de knecht, dat is de volledige Brecht in een notedop. En Brecht heeft zich kapotgewerkt, tientallen jaren lang, om van deze scène acht tot twaalf stukken te maken. Dat is het beangstigende probleem met Beckett.

Peter von Becker: De daling van het geboortecijfer door de pil: de anticonceptie voor traditioneel theater.

Heiner Müller: Inderdaad. Wie in het Oosten geleefd heeft, had nog geschiedenis, een teveel aan geschiedenis; toen was er nog een historische materie die men kon gebruiken, maar die nu verbruikt is. En nu zijn we in het Oosten bij Beckett aanbeland. Waar er geen geschiedenis meer is. Dat geldt zeker niet voor Australië, Oost-Azië of Afrika. Slechts voor ons geldt: geschiedenis is nu ergens anders. Ik weet niet of men Beckett in Djakarta of Nairobi begrijpt. Maar wij begrijpen hem intussen veel te goed. Daarom moet men iets anders zoeken.

Peter von Becker: Een slotwoord.

Heiner Müller: Misschien was dat ook onzin. Hoewel die idee rond de geboortedaling me veel duidelijk maakt. Hoe snel je je verveelt, wanneer iemand je in een stuk de wereld verklaart. Het gaat erom weer geheimen tot stand te brengen. Geheimen ook als hindernissen voor een te snel denken. Sneller schrijven dan denken. Novalis zegt: het poëtische is het absoluut reële. En hij zegt: geen polemiek. Weinigen zijn het waard dat men hen tegenspreekt.

Uit: *Theater Heute: Das Jahrbuch 1995.*

Vertaling: Kurt Vanhoutte

Anne Teresa De Keersmaeker koos enkele replieken van Heiner Müller op vragen van de beruchte interviewer André Müller:

André Müller: Wilt u nog een grap vertellen?

Heiner Müller: Er schiet mij juist één te binnen die het probleem waarover wij de hele tijd praten zeer duidelijk veraanschouwelijkt. Staat een man 's morgens op, gaat de badkamer in, kijkt in de spiegel en zegt: 'Ken ik niet, was ik niet.' Dat zou u toch aan het lachen moeten brengen.

André Müller: Welke rol speelt de erotiek in uw leven?

Heiner Müller: Ik denk dat ik wat dat betreft zeer ongecompliceerd ben.

André Müller: U had de eerste maal gemeenschap in 1951, juist op de dag waarop uw vader uit protest tegen Stalin de DDR verliet.

Heiner Müller: De simpele reden daarvoor was dat daardoor de ouderlijke slaapkamer vrij was. Een vrouw die meekomt, vindt men altijd.

André Müller: Is liefde echt zo eenvoudig?

Heiner Müller: Voor mij wel. Ik kan de problematisering van dit thema niet begrijpen. Ik voel me soms als een olifant in een porseleinwinkel wanneer ik hoor over de problemen van andere mannen met vrouwen, omdat ik – misschien bij gebrek aan sensibiliteit – daar niet ontvankelijk voor ben.

André Müller: Klopt het dat u uw dode vrouw wou uitgraven om haar knoken te kunnen voelen?

Heiner Müller: Dat heb ik in een gedicht geschreven.

André Müller: U hebt daar ook over gesproken in een interview.

Heiner Müller: Dat was gelogen.

André Müller: Waarom spreekt u zo zelden de waarheid?

Heiner Müller: Omdat men voor de waarheid de meeste fantasie nodig heeft. Ik ben immers geen documentalist. Wat ik schrijf, is altijd dichtkunst en waarheid, een mengeling van document en fictie. Ik beleef iets en druk het uit in een poëtische formulering, om afstand te creëren. Wanneer ik dat later lees, is het voor mij als de tekst van een dode.

André Müller: Koesterde u ooit zelfmoordgedachten?

Heiner Müller: Neen, ik wist nooit waarom ik mij van kant moest maken.

André Müller: Doodsangst zou een reden geweest zijn.

Heiner Müller: Hoezo?

André Müller: Omdat de enige verlossing daarvan de dood is.

Heiner Müller: Overleven is ook een oplossing.

Uit: *Die Zeit*, 14/8/1987.

Vertaling: Kurt Vanhoutte